

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก*

GUIDELINES FOR DEVELOPING INNOVATIVE LEARNING MANAGEMENT FOR TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS, PHITSANULOK PROVINCE

อดิศักดิ์ จันทะคุณ¹ และ จิติมา วรณศรี²

Adisak Janthakhun¹ and Jitima Wannasri²

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

Corresponding Author's Email: adisakj66@nu.ac.th

วันที่รับบทความ : 28 เมษายน 2568; วันแก้ไขบทความ 2 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 4 พฤษภาคม 2568

Received 28 April 2025; Revised 2 May 2025; Accepted 4 May 2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการทางพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 306 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

Citation:

* อดิศักดิ์ จันทะคุณ และ จิติมา วรณศรี. (2568). แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(3), 113-131.

Adisak Janthakhun and Jitima Wannasri. (2025). Guidelines For Developing Innovative Learning Management For Teachers In Secondary Schools, Phitsanulok Province.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(3), 113-131.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) การศึกษาสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม มีระดับการพัฒนานวัตกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการติดตามผลการใช้นวัตกรรม

2) การศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 15 แนวทาง

คำสำคัญ: การพัฒนานวัตกรรม, นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้, แนวทางการพัฒนา

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the state of learning management innovation development among teachers in secondary schools in Phitsanulok Province, and 2) explore guidelines for developing learning management innovations among teachers in secondary schools in Phitsanulok Province. This study employed both quantitative and qualitative research methodologies. The sample consisted of 306 teachers selected through stratified random sampling, and 3 experts selected through purposive sampling. The research instruments included a questionnaire on the state of learning management innovation development among teachers in secondary schools in Phitsanulok Province and an interview form concerning guidelines for developing learning management innovations among teachers in secondary schools in Phitsanulok Province. Data were analyzed using basic statistics, including mean and standard deviation, as well as content analysis.

The research findings revealed that:

1) Regarding the state of learning management innovation development among teachers in secondary schools in Phitsanulok Province, the aspect of

creating innovation value had the highest level of innovation development, followed by the aspect of monitoring innovation implementation.

2) The study identified 15 guidelines for developing learning management innovations among teachers in secondary schools in Phitsanulok Province.

Keywords: Innovation Development, Learning Management Innovation, Development Guidelines

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2570) อยู่ในหัวเวลาของการปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจมีความเข้มข้น และการพัฒนาเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวขนานใหญ่โดยเร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้าน ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 นับเป็นจังหวะเวลาที่ท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัวขนาดใหญ่เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ รวมทั้งเป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและสามารถแข่งขันในเวทีโลก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) รายงานว่าผลการประเมิน PISA 2015 คะแนนเฉลี่ยด้านวิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติทุกวิชา โดยประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 55 ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาคุณภาพการศึกษาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ สอดคล้องกับจักรกริช สันซัง (2568) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาจนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา พบว่าทักษะที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลประการหนึ่งคือ ทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมนานาชาติ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ แต่ยังคงประสบปัญหาในด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ประกอบด้วย (1) เป็นผู้เรียนรู้เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี (2) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน และ (3) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งเพื่อสันติสุข การศึกษา 4.0 จึงไม่เพียงต้องเท่าทันการเปลี่ยนแปลง แต่ต้องสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่ เศรษฐกิจและสังคมด้วย โดยการสร้างผู้เรียนที่ เป็นผู้ผลิตหรือสร้างนวัตกรรม สามารถสร้าง ผลงานสิ่งประดิษฐ์ที่มีคุณภาพสูงและมีมูลค่าสูงทางเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการพัฒนาและ ความสามารถในการแข่งขันของประเทศชาติในอนาคต ดังนั้นการศึกษา 4.0 (The Fourth Education) จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากระบบการศึกษาเดิมที่มีอยู่เพื่อรองรับความท้าทาย ดังกล่าว ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2563) ชี้ให้เห็นวิกฤตอันเนื่องมาจากการที่คนไทยขาดทักษะใน การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การจัดการศึกษามีลักษณะเป็นการเรียนการสอนแบบบริโภคนิยม ผู้เรียนบริโภคความรู้จากครูโดยขาดการพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ ส่งผลให้เกิดความ อ่อนด้อยทางเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ดังนั้น การศึกษา 4.0 จึงต้องเปลี่ยนจากระบบ บริโภค/ตามอย่างคนอื่น เป็นการสร้างผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ มุ่งพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม นวัตกรรมจึงเป็น ปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาและความเจริญเติบโตขององค์กรให้ประสบความสำเร็จ นำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และองค์กรแห่งการเรียนรู้ การสร้าง นวัตกรรมในองค์กรจะสำเร็จได้มีปัจจัยสนับสนุนสำคัญ คือ ทีมผู้บริหารที่เห็นคุณค่าและให้ ความสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรม ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสร้าง นวัตกรรม รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกน้องหรือทีมงานในองค์กรจากผลการวิจัย ของจักรกริช สันซัง (2568) พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ และสนับสนุน ส่งเสริมการ สร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการบริหารจัดการ สร้างเครือข่าย

ความร่วมมือกับองค์กรด้านเทคโนโลยี มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการฟัง การพูด การสื่อสารสองทาง สร้างความเข้าใจ สร้างแรงจูงใจ และความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น การประชุม แพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของต่อศักดิ์ บุญเสือ เรื่องการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่า การจัดทำและใช้สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญลำดับที่ 4 ในการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่ต้องการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ได้แปลงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีโครงการส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้ทักษะทางดิจิทัล โดยมีนโยบายและจุดเน้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ให้สถานศึกษาขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย “การใช้พื้นที่เป็นฐาน มีนวัตกรรมในการขับเคลื่อน” ตามแนวทางการขับเคลื่อน สพม.พิษณุโลก อุตรดิตถ์ พัฒนาวิถีใหม่ ได้วิถีดุริยคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน มีนวัตกรรมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษาบนฐานข้อมูลสารสนเทศ ที่ถูกต้อง ทันสมัย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเน้นยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาภายใต้ “โครงการห้องเรียนน่าอยู่ การเรียนรู้ก้าวไกล พัฒนาวิถีใหม่ ได้วิถีดุริยคุณภาพ” สร้างห้องเรียนคุณภาพที่เสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของต่อศักดิ์ บุญเสือ (2568) ที่พบว่า การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญเรียงลำดับ ดังนี้ (1) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมทางวิชาการ (2) การบริหารและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (3) การใช้แหล่งเรียนรู้และทรัพยากรทางการศึกษา (4) การจัดทำและใช้สื่อการสอน (5) การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งการใช้พื้นที่เป็นฐานในการพัฒนานั้นจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการ รวมถึงการใช้แหล่งเรียนรู้และทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การสร้างห้องเรียนคุณภาพที่เสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเป็นสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี

ประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ตามที่จักรกริช สันซัง ได้ศึกษาไว้ คือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยขับเคลื่อนให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากความสำเร็จและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นว่าครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องใช้นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร การนำนวัตกรรมที่พัฒนาหรือสร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนจะสร้างผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ส่งผลให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ นำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งหมด 306 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลกมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 สภาพการพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 26 ข้อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) อยู่ที่ ระดับ 0.99 จากการนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try-Out) กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลกและดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และ

ร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ 3) แปลความหมายของสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sample) มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือ 1) เป็นผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา หรือเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการบริหารการศึกษาหรือด้านหลักสูตรและการสอน และมีประสบการณ์ในการทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน และ 2) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาผู้ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ในการทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ และตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก โดยนำองค์ประกอบ 5 ด้าน มาสร้างแบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 5 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิก่อนสัมภาษณ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ตามกำหนดการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการจดบันทึกและทำการบันทึกด้วยเครื่องเสียงบันทึก ผู้วิจัยมีวิธีการจัดเก็บและรักษาความลับของข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแจ้งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทราบถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และเงื่อนไข

การเก็บข้อมูล รวมถึงมีการบันทึกคำยินยอม (consent form) ในการบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องบันทึกเสียง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก คือ 1) นำข้อมูลที่ได้จากวิธีการจดบันทึกและการบันทึกวิดีโอ มาจัดพิมพ์เป็นข้อมูล และ 2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนาแล้วสรุปประเด็นเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ทั้ง 5 ด้าน มีดังนี้

ในภาพรวม พบว่า สภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสำรวจและประเมินข้อมูล อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการสำรวจและประเมินข้อมูล พบว่า ภาพรวมของสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการสำรวจและประเมินข้อมูล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูใช้การสัมภาษณ์หรือสอบถามในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนและครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเพื่อนำมาปรับปรุงคิดหาวิธีพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน

1.2 ด้านการคิดออกแบบสร้างนวัตกรรม พบว่า ภาพรวมของสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการคิดออกแบบสร้างนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูนำนวัตกรรมที่ออกแบบทดลองใช้กับผู้เรียนก่อนนำไปใช้จริง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการและปัญหาของผู้เรียนในการออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอน

1.3 ด้านการนำนวัตกรรมไปใช้ พบว่า ภาพรวมของสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการนำนวัตกรรมไปใช้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติจริงในเนื้อหาที่เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้เทคนิคการสอนแบบใหม่ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการปัญหาของผู้เรียน

1.4 ด้านการติดตามผลการใช้นวัตกรรม พบว่า ภาพรวมของสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการติดตามผลการใช้นวัตกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีการประเมินผลลัพธ์หลังการนำนวัตกรรมไปใช้อย่างเป็นระบบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการนำนวัตกรรมไปใช้

1.5 ด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม พบว่า ภาพรวมของสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้านจากการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพัฒนานวัตกรรมเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน มีแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

2.1 ด้านการสำรวจและประเมินข้อมูล พบว่า ครูควรฝึกทักษะในการใช้เครื่องมือและเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือทางสถิติในการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ เพื่อให้สามารถเข้าใจข้อมูลและนำไปใช้ในการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้อย่างตรงจุด และผู้บริหารโรงเรียนควรจัดการอบรมและให้การสนับสนุนในการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลแก่ครู โดยการให้ความรู้และเครื่องมือที่จำเป็นในการใช้ข้อมูลจากการสำรวจในการตัดสินใจ และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ เขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนด้านทรัพยากรและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจแก่ครูในพื้นที่ โดยการจัดกิจกรรมหรือการอบรมที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ครูมีความรู้และเครื่องมือในการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในแต่ละโรงเรียน

2.2 ด้านการคิดออกแบบสร้างนวัตกรรม พบว่า ครูควรฝึกทักษะในการใช้เครื่องมือการประเมินผล เช่น การทำแบบสำรวจหรือสัมภาษณ์ เพื่อบรรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียนเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของพวกเขา จากนั้นนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และใช้ในการออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์และเหมาะสมกับผู้เรียน และผู้บริหารโรงเรียนควรจัดการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เรียน เช่น การใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้กับครูในการออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน นอกจากนี้เขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนการจัดหาเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ช่วยในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน เช่น การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อให้ครูสามารถนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ในการออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านการนำนวัตกรรมไปใช้ พบว่า ครูควรศึกษาวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-Based Learning) หรือการใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและปัญหาของผู้เรียนแต่ละคน และสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารโรงเรียนควรจัดอบรมหรือเวิร์กช็อปเพื่อส่งเสริมให้ครูเข้าใจและเรียนรู้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ เช่น การสอนแบบสร้างสรรค์หรือการสอนที่ใช้การเล่นเกม เพื่อช่วยให้ครูมีความสามารถในการตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนและสามารถเลือกใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม นอกจากนี้เขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนครูด้วยการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากครูในพื้นที่เดียวกันหรือจากครูที่มีความเชี่ยวชาญในเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เพื่อให้ครูสามารถนำวิธีการสอนที่เหมาะสมมาปรับใช้ในการเรียนการสอนและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างครบถ้วน

2.4 ด้านการติดตามผลการใช้นวัตกรรม พบว่า ครูควรใช้แบบสำรวจความคิดเห็นหรือการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อเสนอแนะจากผู้เรียนหลังการใช้ นวัตกรรมการสอน โดยนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และปรับปรุงวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูใช้เครื่องมือที่ง่ายและเข้าถึงได้ในการรวบรวม

ข้อเสนอแนะจากผู้เรียน เช่น แบบฟอร์มออนไลน์ หรือกล่องความคิดเห็น เพื่อให้ครูสามารถรับข้อมูลย้อนกลับจากผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปปรับปรุงนวัตกรรมการสอนได้นอกจากนี้เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดการอบรมหรือเวิร์กช็อปเพื่อแนะนำเทคนิคและเครื่องมือในการรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เรียน เช่น การใช้แอปพลิเคชันหรือระบบดิจิทัลในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ครูสามารถนำข้อเสนอแนะเหล่านั้นมาปรับปรุงการนำนวัตกรรมการสอนไปใช้ได้ดียิ่งขึ้น

2.5 ด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม พบว่า ครูควรศึกษาและทดลองใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ใหม่ ๆ เช่น การใช้แอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ในการเสริมสร้างการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล และผู้บริหารโรงเรียนควรจัดกิจกรรมอบรมที่เน้นการพัฒนาแนวคิดและทักษะในการสร้างนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ เพื่อให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมหรือเทคนิคการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างครูในโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้ครูสามารถเรียนรู้และนำเทคนิคใหม่ ๆ มาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาศาภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

1.1 การศึกษาศาภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม ผลวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนสามารถเห็นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนจากการนำนวัตกรรมไปใช้จริงในห้องเรียน ทั้งในแง่ของการเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียน การพัฒนาทักษะการคิด และการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ครูตระหนักถึงคุณค่าที่แท้จริงของนวัตกรรม และยอมรับนวัตกรรมเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Everett Rogers (2003) ในทฤษฎีการเผยแพร่ นวัตกรรม (Diffusion of Innovations) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า

การที่นวัตกรรมจะได้รับการยอมรับและใช้งานอย่างแพร่หลาย จำเป็นต้องมีการ “รับรู้ถึงคุณค่า (Perceived Value)” จากผู้ใช้ หากครูเห็นว่านวัตกรรมสามารถตอบโจทย์การเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง จะเกิดความเชื่อมั่นและมีแนวโน้มพัฒนาและปรับใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของถวัลย์ มาศจรัส และ เขาวฤทธิ จงเกษกรณ์ (2547) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและใช้นวัตกรรมทางการศึกษาผ่านเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ เช่น นวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีสอน และสื่อเทคโนโลยี ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น บรรยากาศในห้องเรียนสนุกสนาน ลดเวลาในการสอน และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น นอกจากนี้ ครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน มีแนวโน้มที่จะนำและยอมรับนวัตกรรมมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การศึกษาสภาพการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการสำรวจและประเมินข้อมูล ผลวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความขาดแคลนทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลของครู การขาดเครื่องมือหรือทรัพยากรที่เหมาะสม และการขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะด้านนี้ของครูในพื้นที่ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ที่กล่าวว่า นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ควรมีระเบียบและระบบที่ชัดเจน รวมถึงต้องมีเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับ อรุณ จุติผล (2554) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมครูโดยใช้หลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น โดยประเมินจากแผนการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ พบว่าคุณภาพเนื้อหา เทคนิค และการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับดี

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า

2.1 แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการสำรวจและประเมินข้อมูล ครูควรได้รับการฝึกฝนการใช้เครื่องมือ

เทคนิค โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และเครื่องมือทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลจากการสำรวจ นำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรส่งเสริมและจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง ขณะที่เขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนทรัพยากรและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาทักษะดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของสุวิมล ว่องวานิช (2564) ที่เน้นว่าครูต้องสามารถเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และแปลผลข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2563) ซึ่งพบว่าการพัฒนาทักษะการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการสนับสนุนจากผู้บริหาร มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

2.2 แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ด้านการคิดออกแบบสร้างนวัตกรรม ครูควรได้รับการพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือประเมิน เช่น แบบสำรวจและการสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของผู้เรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมผ่านการอบรมด้านการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการใช้เทคนิควิจัยเชิงปฏิบัติการ ขณะเดียวกันเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนการจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น แพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2563) ที่เน้นความสำคัญของการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และวิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2562) ที่ชี้ว่าทักษะการวิจัย การใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และการสนับสนุนจากผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ด้านการนำนวัตกรรมไปใช้ ครูควรศึกษาวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านโครงการและการใช้เทคโนโลยี เพื่อปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ผู้บริหารควรจัดอบรมหรือเวิร์กช็อปเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เช่น การสอนแบบสร้างสรรค์และการสอนที่ใช้เกม ขณะที่เขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างครู ทั้งนี้นำนวัตกรรมไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2563) ที่เน้นการบูรณาการรูปแบบการสอนที่หลากหลาย และ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2562) ที่พบว่าการพัฒนาความรู้ ทักษะ และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของครูส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนวัตกรรมไปใช้ในสถานศึกษาอย่างแท้จริง

2.4 แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ด้านการติดตามผลการใช้นวัตกรรม ครูควรใช้แบบสำรวจความคิดเห็น การ

สัมภาษณ์ หรือแบบฟอร์มออนไลน์ เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เรียนหลังการใช้นวัตกรรม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการสอนอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูใช้เครื่องมือที่เข้าถึงง่าย เช่น แบบฟอร์มออนไลน์หรือกล่องแสดงความคิดเห็น ในขณะที่เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเกี่ยวกับเทคนิคและเครื่องมือดิจิทัลสำหรับการเก็บข้อมูลและข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ การติดตามผลการใช้นวัตกรรมเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ จิตระดับ (2564) ที่เน้นความสำคัญของการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงนวัตกรรม และสอดคล้องกับ บุญเลี้ยง ทุมทอง (2562) ที่พบว่าการติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพต้องใช้เครื่องมือหลากหลายและการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีจากผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัด

2.5 แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม ครูควรศึกษาและทดลองใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ใหม่ ๆ เช่น แอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรจัดอบรมที่มุ่งพัฒนาแนวคิดและทักษะในการสร้างนวัตกรรมการสอน เพื่อให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมหรือเทคนิคที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกัน เขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างครู เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคนิคใหม่ ๆ ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การสร้างคุณค่าของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครู ผู้บริหาร และเขตพื้นที่การศึกษาในการศึกษา ทดลองใช้เทคโนโลยี พัฒนาทักษะ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2563) ที่ระบุว่า การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับกระบวนการเรียนรู้ โดยครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาทักษะและสร้างชุมชนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ (2562) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ได้แก่ การพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีของครู การจัดอบรมและสร้างแรงจูงใจจากผู้บริหาร

และการสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนา
นวัตกรรมที่มีคุณค่าและตอบสนองการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ประกอบของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการสำรวจและ
ประเมินข้อมูล องค์ประกอบที่ 2 ด้านการคิดออกแบบสร้างนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 3 ด้าน
การนำนวัตกรรมไปใช้ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการติดตามผลการใช้นวัตกรรม และ
องค์ประกอบที่ 5 ด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม และแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการ
จัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ทั้ง 5 แนวทาง ต้องอาศัยความ
ร่วมมือในทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับสถานศึกษา และระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อ
ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
เก็บข้อมูลจากครูผู้สอน จำนวน 306 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน
3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการ
วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ
ด้านการติดตามผลการใช้นวัตกรรม และได้ศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการ
เรียนรู้ จำนวน 15 แนวทาง โดยการวิจัยได้วิเคราะห์ 5 มิติสำคัญ ได้แก่ ด้านการสำรวจและ
ประเมิน ด้านการคิดออกแบบและสร้างนวัตกรรม ด้านการนำนวัตกรรมไปใช้ ด้านการติดตาม
ผลการใช้นวัตกรรม และด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการสำรวจและประเมิน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูสามารถวิเคราะห์
ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเพื่อนำมาปรับปรุงคิดหาวิธีพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้น

ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมหรือกิจกรรมพัฒนาศักยภาพให้กับครูเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาใช้ในการวางแผนและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการคิดออกแบบและสร้างนวัตกรรม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการและปัญหาของผู้เรียนในการออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นครูผู้สอนควรพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการและปัญหาของผู้เรียนให้ลึกซึ้งมากขึ้น รวมถึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์ผู้เรียนอย่างแท้จริง

3. ด้านการนำนวัตกรรมไปใช้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูใช้เทคนิคการสอนแบบใหม่ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการปัญหาของผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรแสวงหาและทดลองใช้เทคนิคการสอนแบบใหม่ที่หลากหลายและเหมาะสมกับลักษณะและความต้องการของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ด้านการติดตามผลการใช้นวัตกรรม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการนำนวัตกรรมไปใช้ ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดให้มีการสอบถามหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

5. ด้านการสร้างคุณค่าของนวัตกรรม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ผลของการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้แก่เพื่อนครู ดังนั้นครูผู้สอนควรส่งเสริมและเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ และเผยแพร่ผลสำเร็จหรือข้อค้นพบจากการใช้นวัตกรรมให้กับเพื่อนครูในโรงเรียนหรือเครือข่ายวิชาชีพ เพื่อขยายผลและสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนานวัตกรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสร้างคุณค่าของนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อค้นหาคำประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในบริบทที่มีความแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในเขตชนบท เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- จักรกริช สันซัง และคณะ. (2568). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในนครศรีธรรมราช. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 284-303.
- ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 22(2), 1-15.
- ต่อศักดิ์ บุญเสือ และคณะ. (2568). การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 486-499.
- ถวัลย์ มาศจรัส และชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับและใช้นวัตกรรมทางการศึกษา. วารสารวิจัยทางการศึกษา, 17(2), 45-60.
- ทิตนา แหมมณี. (2563). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลี้ยง ทมทอง. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 13(3), 28-42.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ. (2562). การพัฒนารูปแบบการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับครูในยุคดิจิทัล. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 47(3), 310-328.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2563). การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล: แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2563). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). การพัฒนารูปแบบการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(3), 1-15.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง. กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนด์ ปรีนต.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2564). การประเมินและติดตามผลนวัตกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2562). การพัฒนารูปแบบการนำนวัตกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 32(1), 1- 20.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). ผลการประเมิน PISA 2015. จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-8/>
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2564). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณ จุติผล. (2554). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์. วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 7(2), 85-100.
- Rogers, E. M. (2003). Diffusion of innovations (5th ed.). Free Press.